

IDENTITEITSBESCHRIJVING

ABC-GEMEENTEN EN UNIE VAN BAPTISTENGEMEENTEN

VERKLARING VOORAF¹

Credo en gebed

*O God, met heel ons hart verlangen wij ernaar
om een beweging te zijn van gemeenten,
waarin Christus zichtbaar is,
die in Nederland en aan de volken Uw liefde bekend maakt.
Door uw genade en tot uw eer willen wij:
vernieuwd worden en kracht ontvangen door uw Heilige Geest,
strategisch gebruikt worden voor uw koninkrijk,
vervuld zijn met passie voor uw doel met Nederland
en met de hele wereld.²*

INLEIDING

Hoe beschrijf je een identiteit? Identiteit is een construct, dat wil zeggen: identiteit komt telkens tot stand aan de hand van een aantal meetpunten. Die meetpunten zijn er veelal intuïtief (stilzwijgende verbondenheid, zoals een gezin), maar worden soms ook bewust geselecteerd. Dit laatste kan grofweg op twee manieren.

Het is mogelijk om op grond van harde feiten te komen tot een gemeenschappelijke identiteit, zoals bij het uitoefenen van een professie: je bent pas arts als je bent afgestudeerd, je vak uitoefent en als zodanig geregistreerd staat. Anderzijds is het ook mogelijk om identiteit te borgen in overtuigingen en niet zozeer in harde feiten. Een geregistreerde arts is misschien wel helemaal geen arts als hij zich niet echt bekommert om zijn patiënten. Hetzelfde kan gezegd worden over de identiteit van een persoon. Peter is 1.85 m., heeft bruine ogen, weegt 92 kilo en woont daar en daar. Maar wat als in al die gegevens verandering komt door ziekte, dan zoeken we naar continuïteit van identiteit op bewustzijnsniveau. Dan vragen we door naar de diepste herinneringen, gewoontes, verwachtingen en overtuigingen.

¹ De tekst in dit document is in een eerste versie geschreven door Henk Bakker, Teun van der Leer (Baptistenseminarium, Unie van Baptistengemeenten), Marco Wittenberg, Hans Wulffraat (College voor Opleiding, Toerusting en Advies [COTA], ABC-gemeenten) en door hen herschreven na een aantal schriftelijke reacties en een klankbordbijeenkomst, waarin feedback werd gegeven door Jan Martijn Abrahamse, Oeds Blok, Gijs de Bree, Daniël Drost, Arno van Engelenburg, Jesse de Haan, Liebrecht Hellinga, Yme Horjus, Ingeborg Janssen, Fritz Kaiser, Jaap Ketelaar, Gerrit van Klaveren, Peter Kos, Remko Ongersma, Jaco Oversluizen, Rocco Rausch, Hans Riphagen, Bart van Roest, Gerard van der Schee, Boudewijn van Schoonhoven, Regien Smit, Harold Velten en Arie Verduijn.

² Met dank aan de ABC Denktank-Zending voor de tekst.

In deze Verklaring Vooraf zetten we in bij dit laatste niveau. We beschrijven het verlangen dat we delen en komen zo tot een schets van zeven lijnen die samen de 'lens' leveren om een karakterprofiel te zien. Dit karakterprofiel hoort bij ons als baptisten- en CAMA-gemeenten. Tegelijk zijn we ons ervan bewust dat meerdere christenen en kerken dit profiel (deels) met ons delen en ook kunnen en zullen aanvullen. Want boven alles zijn we gemeenten van Jezus Christus en als zodanig verbonden met allen die Hem liefhebben.

1. CHRISTOCENTRISCH

Wij verlangen ernaar om in ons persoonlijke en gemeenschappelijke geloofsleven christocentrisch te zijn. Dat wil zeggen dat de persoon, het leven en het werk van Jezus Christus centraal staan in onze gemeenschappen. Met Christus is ons oude leven gekruisigd en gestorven en met Christus zijn we opgestaan in een nieuw leven tot eer van Hem. Nu nog ten dele en in gebreke, straks ten volle en volmaakt. Consequentie hiervan is dat we ons ernaar uitstrekken om Jezus Christus als hoogste autoriteit in ons persoonlijke leven en in onze gemeenschappen te erkennen. Met zijn ogen willen we leren kijken naar de mensen en de wereld om ons heen.

Het christocentrische in onze gemeenschappen komt tot uiting in het feit dat we Christus aanbidden en verhogen als onze Verlosser, Heiligmaker, Heelmeester en komende Koning. Christus als onze Verlosser betekent dat we enkel in Hem en door Hem verlossing vinden van onze zonden en dat Hij de enige weg is tot God onze Vader, Schepper van hemel en aarde. Christus als onze Heiligmaker wil zeggen dat we in Hem en door Hem geheiligd zijn: we hoeven niet uit eigen kracht of krampachtig ons best te doen om heilig te leven, maar Christus in ons werkt een heilig leven uit, ook wel 'Christus-leven' genoemd. Christus is onze Heelmeester betekent dat we genezing verwachten van Hem en daar vrijmoedig om bidden. Dat wil zeggen: niet claimend alsof ons geloof vereist dat God moet genezen, maar in afhankelijkheid en verwachting en geloof dat Christus voldoende is. In vrijmoedigheid zalven we dan ook de ernstig zieken onder ons met olie.

Tenslotte zien we uit naar de wederkomst van Jezus als komende Koning. Hij zal letterlijk en lijfelijk terugkeren naar de aarde om het volmaakte te brengen: zonde, dood, pijn en verdriet maken plaats voor volheid van leven in nabijheid van God.

2. GEMEENSCHAPSZIN

Wij verlangen ernaar om bij het volgen van de Heer elkaar in het hart te vinden, op elkaar toe te zien, met elkaar mee te leven en daarover afspraken te maken. Onze gemeenten strekken zich naar gemeenschapszin uit. Ze zijn daar niet perfect in, maar zoeken ernaar om in heelheid Christus uit te leven.

Dit impliceert een akkoord op hart niveau over geloofstrouw, verbondenheid en de geloofsdoop, die een 'covenanting community' tot stand brengt, een verbond van mensen met God en met elkaar. Dat wil zeggen: uitgesproken of onuitgesproken wordt wederzijdse verantwoordelijkheid gevoeld en opgepakt. Er rust een zekere verantwoordingsplicht op de gemeenschap, niet omdat de regels zo geformuleerd zijn, maar omdat gemeenteleden aan elkaar gegeven zijn in de liefde, de vrede en de blijdschap van Christus. Van alle drie zegt Jezus dat ze van Hem zijn: 'blijf in mijn liefde', 'mijn vrede geef Ik u' en 'dat mijn blijdschap in u is' en

deze drie samen vormen de identiteit van de gemeente van Christus. Christus zelf brengt de gemeente ertoe om elkaar te dienen.

In de tweede plaats is deze gemeenschapszin grensverleggend, zoals de apostel Paulus aangeeft. In een gemeenschap van gedoopte christenen hoort geen sprake meer te zijn van sociale verschillen, etnische verschillen en sekseverschillen. Bedoeld wordt niet dat die verschillen niet bestaan, maar in de omgang met elkaar valt het onderscheid tussen 'Jood of Griek', 'slaaf of vrije', 'man of vrouw' weg. Wij zijn één in Christus en maken geen onderscheid bij het uitoefenen van gaven die de Geest aan elke gelovige geeft tot opbouw van het geheel. Natuurlijk is dit een ideaal en kunnen gemeenten alleen maar hopen grensverleggend te zijn. Maar samen zoeken we ernaar om zo te worden.

3. BIJBELVERWACHTING

Wij lezen de Bijbel met het verlangen en de verwachting dat God tot ons spreekt in steeds weer nieuwe situaties. Wij strekken ons ernaar uit om met het Woord mee te bewegen en het licht van dat Woord te laten schijnen over alles wat wij tegenkomen. Daarbij realiseren wij ons dat het Woord ons zowel kan aanspreken als ook kan tegenspreken. Het doel van de Schrift is immers om gelovigen en gemeenten te onderrichten, te weerleggen, te verbeteren, op te voeden en toe te rusten tot dienstbetoon. In *Gelovig gedoopt* munt Olof de Vries hiervoor het woord Bijbelverwachting. Wij lezen de Bijbel in de verwachting dat daaruit oude en nieuwe schatten tevoorschijn komen.

In de eerste verbondssluiting van de nieuwe gemeenten in Engeland in 1607 wordt gesproken over het wandelen in Gods wegen 'zoals die ons bekend zijn of ons bekend gemaakt zullen worden'. Dat laatste is het zogenaamde 'further light' principe. Dit leert ons te leven in het vertrouwen dat God telkens weer licht schenkt in het verstaan van zijn wil. Dat is altijd een gezamenlijk proces, een gemeenschappelijke hermeneutiek ('communal hermeneutics'). De gemeenschap zoekt de wil van Christus te onderscheiden ('discerning the mind of Christ') in een samen biddend lezen van de Schrift. Dit is een fundamentele praktijk voor het christelijke gemeenschapsleven.

4. DISCIPELSCHAP

Wij verlangen ernaar een gemeente van discipelen (leerlingen) te zijn die zich toewijden aan Christus, aan elkaar en aan de Grote Opdracht om discipelen te maken die steeds weer leren om te doen wat Christus ons heeft opgedragen. In dat licht dopen wij mensen die zich met Christus en met de gemeente willen verbinden. De doop is een ontmoetingsgebeuren, waarbij God, de gemeente en de dopeling actief en bewust betrokken zijn.

De doop is geen eindpunt, maar een startpunt van een weg van discipelschap. Deze weg gaan we in verbondenheid met elkaar, elkaar aanmoedigend en corrigerend. We vieren ook het avondmaal als teken van die verbondenheid met Christus en met elkaar. Doop en avondmaal zijn praktijken die het Evangelie belichamen, wat wil zeggen dat zij zichtbaar maken wat de betekenis is van Christus' leven, lijden, sterven en opstanding en wat het betekent om samen lichaam van Christus te zijn.

5. GEESTVERVULD

Wij verlangen ernaar om in ons persoonlijke en gemeenschappelijke geloofsleven Geestvervuld te zijn. Dat wil zeggen dat we ons serieus uitstrekken naar de volheid van de heilige Geest in ons leven. Het is de Geest van God die als een verzegeling en onderpand in ons woont, ons leidt, troost en kracht geeft. Het is door de vrucht van de Geest dat we groeien in ons karakter en gelijkvormig worden naar het beeld van Christus, zij het ten dele en (nog) niet volledig. De heilige Geest leidt ons door ons te overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel. Hij leidt ons door woorden, dromen, visioenen en profetieën, altijd in het licht van de Bijbel. Geestesuitingen dienen te worden getoetst en bevestigd in de gemeenschap door Gods Woord erop na te slaan.

De heilige Geest (ver)troost ons daar waar woorden tekort schieten en we zelf misschien niet meer in staat zijn om te bidden. De heilige Geest bekrachtigt ons in ons leven als christen en ons getuigenis over Jezus. We geloven in de gaven van de Geest, natuurlijk en bovennatuurlijk, die God uitdeelt zoals het Hem behaagt. Deze gaven zijn bestemd tot opbouw en bemoediging van de gemeente, tot eer en verheerlijking van de naam van God en tot uitbreiding van zijn Koninkrijk. Met elkaar verlangen we en streven we ernaar om gehoorzaam te zijn aan de opdracht die Paulus geeft om vol van de heilige Geest te leven.

6. ZENDINGSGERICHT

Wij verlangen als gemeente van Christus naar zijn uiteindelijke komst in de wereld en zien daar reikhalzend naar uit. Dan zal Hij eindelijk zijn koninkrijk zichtbaar en tastbaar vestigen. Dan brengt Hij alles samen onder één Hoofd, in een vervolmaakte schepping zonder verdeeldheid en gebrokenheid.

Nu al brengt God gelovigen uit alle volken samen in dat ene lichaam, zijn gemeente. In die eenheid in verscheidenheid belichaamt de gemeente het komen van God in de wereld. Ze is Gods modelwoning en voorproef van de nieuwe schepping. Die heerlijke verwachting en beleving van het koninkrijk dat komt en ook al gekomen is, wil ze ook niet voor zichzelf houden, maar in gehoorzaamheid aan de Grote Opdracht uitleven en uitdragen. In woord en daad, door verkondiging en dienstbaarheid, door met mensen mee te lopen en voor hen te bidden, zoekt ze zijn koninkrijk en zijn gerechtigheid. In het vurige verlangen dat mensen Hem vinden in wie alleen vrede is. De gemeente doet niet aan zending, ze *is* zending ('missional church') – de leden doen niet alleen een duit in het zendingszakje, maar streven ernaar te allen tijde vurige getuigen van Jezus Christus te zijn.

7. VRIJHEID EN VERANTWOORDELIJKHEID

Wij verlangen om als leden van het lichaam van Christus in de eerste plaats verbonden te zijn aan het Hoofd en daarnaast ook aan elkaar – de twee delen van het grote gebod. Zo willen we ons uit liefde onderwerpen aan Hem die ons gekocht en betaald heeft en Hem ook in onze naasten binnen en buiten de gemeente dienen. We realiseren ons dat de Heer ons neemt zoals we zijn, maar ons opdraagt om door zijn Geest vrucht te dragen voor Hem. In diezelfde liefde willen we onze handel en wandel ook steeds laten toetsen door andere leden van hetzelfde lichaam. Onze navolging van Christus is altijd een wandel in gemeenschap en wederzijdse liefdevolle verantwoordelijkheid. De verantwoording die we aan onze broeders en zusters afleggen, helpt ons daadwerkelijk steeds meer toe te groeien naar het beeld van Christus. Daarom is de grens van onze persoonlijke vrijheid de gemeenschap van de gemeente. Dit betekent dat individuele keuzes begrenst worden door wat de gemeenschap kan (ver)dragen.

Vanwege onze primaire verantwoordelijkheid naar Christus toe gehoorzamen wij Hem meer dan mensen, overheden en instellingen. Vrijheid van geweten, kerkelijke vrijheid van de overheid en vrijheid van meningsuiting zijn verworvenheden die ontspringen uit een leven met God in Christus. Deze vrijheid brengt wel verantwoordelijkheid met zich mee, omdat erover nagedacht moet worden hoe Christus, de kerken en de machten (ook overheden en menselijke instellingen) zich tot elkaar verhouden en waar christenen wel of niet aan hebben te gehoorzamen.

AFSLUITEND: DE LENS OM NAAR IDENTITEIT TE KIJKEN

De lens die met deze korte karakterschets gegeven is, heeft de focus op Jezus Christus. Wij verlangen ernaar dat Christus 'overall tussen' staat, met name tussen onze relaties en dat deze interventie een tussenkomst in liefde en vrijheid is, maar ook in verantwoordelijkheid die verbondenheid schept, die een belofte inhoudt ('covenanting') en in Gods naam grenzen verlegt (de wereld ingaat, voorbij ziet aan taalverschillen, cultuurverschillen, leeftijdsverschillen, inkomensverschillen, sekseverschillen).

De lens om naar eigen identiteit te kijken is Christus-gecentreerd en is van daaruit gericht op verbinding en verschuiving. Het karakterprofiel is niet statisch maar 'gebeurt', omdat het draait om relatievorming en verandering in het licht van Christus. Met andere woorden: een gemeente is daar waar door een leven met Christus christenen aan elkaar gegeven worden die elkaar vasthouden en meenemen in het avontuur van belichaming van Gods Koninkrijk. Het onderscheiden van de wil van Christus gebeurt daarom steeds in gemeenschappelijk gebed en gesprek, luisterend naar wat de Geest in concrete situaties tot de gemeenten te zeggen heeft.

Tenslotte willen we onderstrepen dat deze korte karakterschets een vurig verlangen is dat baptistengemeenten en CAMA-gemeenten samen delen en dat ons ook verbindt met meerdere kerken en christenen. De wijze waarop wij dit verlangen vorm geven en uitdragen werpt ons terug op onze traditie en maakt dat we kunnen spreken van een eigen profiel met eigen gewoontes.